

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф.д-р Маргарита Николаева Атанасова
Научна специалност Икономика и организация на труда
Научна организация: УНСС

Относно: конкурс за професор по *научна специалност* Икономика и организация на труда
(социален одит, социална отговорност, човешки ресурси), научно направление 3.8.
Икономика в УНСС.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра Човешки ресурси и социална защита, Общикономически факултет на УНСС съгласно Решение на АС №3/10.07.2019 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед №2510/12.11.2019 на Ректора на УНСС. В настоящата процедура има един кандидат – доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева.

2. Информация за кандидата

Доц. д-р Мирослава Динева-Пейчева започва своето академично развитие като преподавател в УНСС, катедра „Човешки ресурси и социална защита“ през 1997 г. През 2004 г. защитава дисертационен труд на тема „Методологически, методически и практически проблеми на одита на човешките ресурси в България“ и придобива ОНС „доктор“, професионално направление: 3.8. Икономика, Специалност: Икономика и организация на труда. (Протокол №13/09.11.2004, Висша атестационна комисия). През 2009 година след успешна конкурсна процедура за хабилитация придобива научното звание доцент (Протокол №14/27.10.2009, Висша атестационна комисия) и е назначена на академичната длъжност „доцент“ в катедра "Труд и социална защита" (сега "Човешки ресурси и социална защита"), УНСС. В документацията по настоящата процедура е представена информация за регистрацията на кандидата в регистрационната система на НАЦИД и за съответствие на научно-метричните данни за доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева на минималните национални изисквания според чл.2б, ал.2 е 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република

България както и на чл.2б, ал.5. Към настоящия момент доц. д-р Мирослава Динева-Пейчева води лекции в бакалавърска степен по учебните дисциплини: „Икономика на труда“, „Управление на човешките ресурси“, „Управление на възнагражденията“, „Основи на социалния одит“. В магистърска степен на обучение води лекции по учебните дисциплини: „Одит на човешките ресурси“ и „Корпоративна социална отговорност и социален одит“. През периода след последната хабилитация се откроява активността на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева в проектната дейност- както в областта на изследователски проекти така и на научно-приложни форуми и инициативи. През 2019 година доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева е ръководител на научна инициатива в УНСС на тема“ Корпоративната социална отговорност с фокус към човешките ресурси и социалната защита (стратегии, стандарти, трудови практики и социален одит). В периода 2014 – 2016 година тя е ръководител на изследователски проект (НИД 1-4/2014) на тема: „Изследване на потребностите от социален одит и прилагане на стандартите за социална и екологична отговорност“, а през периода 2014- 2019 г. е член на екипи на редица други проекти и инициативи както на университетско така и в национално ниво. Доц. д-р Мирослава Динева-Пейчева е член на: Обществото за управление на човешките ресурси; Института на вътрешните одитори в България и на Международния Институт на вътрешните одитори в България; Асоциацията на сертифицираните експерти срещу измамите; Българска Асоциация за Регионални изследвания. Със своята академична и обществена дейност доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева е изградила репутация на отговорен и задълбочен преподавател и изследовател, който е доказал своя капацитет за ефективен принос и успешно реализиране на иновативни социално-икономически инициативи в национален и глобален план. Тя е един от учредителите на Българската Асоциация на КСО специалистите и е член на „Академична мрежа за социална отговорност в УНСС“. С решение на Ректорския съвет на УНСС доцент Мирослава Динева-Пейчева е избрана за контактното лице на УНСС в Българската мрежа на Глобалния договор на ООН(решение № 8/27.02.2019г.) и за координатор на Съвета за социална отговорност в УНСС (решение №20/03.07.2019г).

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Информацията в представената попълнена количествена карта показва, че кандидатурата на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева напълно отговаря на Националните минимални

изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл.2б) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1) като количествената оценка от 1335 точки надвишава изискуемия праг от 550 точки. Информацията доказва, че са изпълнени и Допълнителните изисквания за УНСС съгласно ЗРАСРБ (чл.2б, ал.5) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.2-3) като количествената оценка 1116 точки надвишава изискуемия праг от 420 точки. В полученото становище от Съвета по хабилитация на УНСС (Протокол 2 от 15.05.2019 г) се посочва, че **кандидатурата на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева за участие в конкурс за заемане на академична длъжност професор в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Икономика и организация на труда (социален одит, социална отговорност и човешки ресурси) съответства на количествените и качествените изисквания, приети от Академичния съвет на УНСС.**

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Представената документация (Приложена служебна бележка от Дирекция „Учебна дейност” на УНСС) показва, че доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева има изпълнена аудиторна заетост 3302 часа лекции и 2124 часа упражнения. Тя е автор на учебни програми в ОКС бакалавър (Основи на социалния одит; Стандарти за социална отговорност, Human resource management), ОКС магистър (Корпоративна социална отговорност и социален одит; Одит на човешките ресурси; Практически аспекти на социалния одит) и ОНС доктор (Индикатори за оценка на човешките ресурси и социалното представяне). През периода 2015- 2019 г. тя води лекции на английски език по учебната дисциплина Human resource management в бакалавърска степен. Доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева има двама успешно защитили докторанти в УНСС. Към настоящия момент доц. д-р Мирослава Динева-Пейчева води лекции в бакалавърска степен по учебните дисциплини: „Икономика на труда“, „Управление на човешките ресурси“, „Управление на възнагражденията“, „Основи на социалния одит“. В магистърска степен на обучение води лекции по учебните дисциплини: „ Одит на човешките ресурси“ и „Корпоративна социална отговорност и социален одит“. Значим етап от професионалното израстване на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева е публикуваният през 2012 г. учебник по управление на човешките ресурси (Пейчева, М., 2012, Управление на човешките ресурси, Тракия М, ISBN978-619-7003-04-8, 280 с.), който се използва в бакалавърска и магистърска степен. Представените факти са убедително доказателство за

натрупания преподавателски опит и академичната компетентност на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева и са в основата на извода, че тя притежава висока степен на готовност за заемане на академичната длъжност професор. **Съдържателната специфика на учебните курсове, които води доц.д-р Мирослава Динева- Пейчева, е в съответствие с тематиката на обявения конкурс за заемане на академична длъжност професор по научна специалност Икономика и организация на труда (социален одит, социална отговорност, човешки ресурси).**

5. Обща характеристика на представените научни публикации

За целите на настоящия конкурс са представени за рецензиране 44 (четиридесет и четири) научни публикации на доц. д-р Мирослава Динева-Пейчева за периода след хабилитационната процедура през 2009 година. Сред тази научна продукция водещо място заемат двете монографии: Пейчева, М., Социален одит и стандарти за социална отговорност, АТЛ-50, С., 2019, ISBN 978-619-7194-47-0, 258 с.; Пейчева, М., Социална отговорност на висшите учебни заведения и дистанционен социален одит, АТЛ-50, С., 2019, ISBN 978-619-7194-53-1, 152 с. В останалата част от представената за целите на настоящия конкурс научна продукция се открояват: 2 монографии (Пейчева, М., Социален одит и одит на човешките ресурси, АТЛ- 50, С.,2015, 214 с.; Пейчева, М., Измами, рискове и червени флагове в областта на човешките ресурси, С.,2019, ISBN 978-619-7194-49-4, 178 с.), статия, публикувана в научно издание, реферирано и индексирано в SCOPUS (Peicheva, M., 2018/ Issue 6, Analysis of the trends in human resources activities and the necessity of redesign of the education, Списание Икономически изследвания на Института за икономически изследвания на БАН); 20 научни статии, от които 13 са в научни списания, реферирани и индексирани в други международни бази данни с научна информация; 10 научни доклада, публикувани в сборници от научни конференции, от които 3 са в чужбина (Peicheva, M. 2019, A model for remote social audit of universities, Research and Innovation, New York, USA; Peicheva, M.,2019, Innovations in the training process, Research and Innovation, New York; Peicheva, M.,2015, Human resource audit benefits stemming from the recognition of red flags , “Fundamental and Applied Studies in the Modern World” United Kingdom, Oxford, 23-25 May 2015, The XIV International Academic Congress, VOLUME II, “Oxford University Press” 2015); 2 научни студии (едната от които е в съавторство); 5 глави от колективни монографии (3 от които са в чуждестранни

издателски институции); 2 учебника (единият от които е в съавторство с разграничено участие). В документацията по настоящата процедура е представен списък с научни трудове, които са включени в конкурса на доцент от 2009 г. (една монография, 4 научни доклади от конференции, едно учебно помагало и участия в авторски колективи на учебници, 8 научни статии) и списък от 5 научни публикации, които са във връзка със защитата на дисертационен труд през 2004 г. Сравнителният анализ показва, че представените за настоящия конкурс научни публикации на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева не повтарят научни трудове, които са използвани за целите на първата хабилитация през 2009 г. и във връзка със защита на дисертационен труд през 2004.

Представените за настоящата процедура 44 публикации на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева в съдържателно отношение могат да се структурират (при отчитане на тяхната взаимна свързаност) в три основни направления, които съответстват на тематиката на обявения конкурс: социален одит (1, 2, 3, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 26, 29, 30, 31, 32, 25,37, 39 и 41), социална отговорност (1, 2, 10,12 13,18,20, 22,25, 26, 30) и човешки ресурси (3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 15, 18,21, 23, 27, 28, 34,36, 37, 38, 39, 40, 43, 44). В представената съвкупност от научни трудове могат да се очертаят и три публикации (24, 33, 42), които са фокусирани върху иновациите в образованието и обучението в контекста на подходи, политики и практики за усъвършенстване на компетенциите на хората и на социалната среда, в която се развиват. За целите на настоящата рецензия трябва да се отбележи, че 23 броя от представените публикации са реферирани в бази данни с научна информация, вкл.: Scopus, Index Copernicus, ERIH Plus, EconLit, EBSCO, RePec, Econbiz, Google Scholar, InfoBase Index и др. Това е една от предпоставките за постигнатите резултати за цитируемост на научните трудове на доц.д-р Мирослава Динева- Пейчева – представена е информация за 27 цитирания, като 2 от тях са в Scopus, а 17 са в научни издания, реферирани и индексирани в международни бази данни с научна информация: EBSCO, RePec, Google Scholar, Index Copernicus. Част от публикациите на доц. д-р Мирослава Динева-Пейчева са разпространени както чрез чуждестранни издателства така и чрез чуждестранни библиотечни институции (Deutsche Nationalbibliothek, Library of Congress).

За целите на настоящия конкурс доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева е представила като хабилитационни трудове две авторски монографии: Пейчева, М., Социален одит и стандарти за социална отговорност, АТЛ-50, С.,2019, ISBN 978-619-7194-47-0, 258 с.;

Пейчева, М., Социална отговорност на висшите учебни заведения и дистанционен социален одит, АТЛ-50, С., 2019, ISBN 978-619-7194-53-1, 152 с. По своята предметна насоченост и съдържателни характеристики двете монографии напълно съответстват на тематиката на обявения конкурс като са посветени на актуални и значими социално-икономически аспекти на социалния одит и социалната отговорност

Монографичният труд „Социален одит и стандарти за социална отговорност“ се отличава с прецизно подготвена методическа рамка, която е в основата на успешното изпълнение на поставената изследователска цел (да се изследват потребностите от провеждане на социален одит и прилагане на стандарти за социална отговорност в Република България) и специализираното емпирично проучване, обхващащо над 1000 респонденти (потребители, работодатели, синдикати, представители на държавната администрация). Резултатите от изследването обхващат редица изводи, оценки и постижения на автора, сред които се открояват: формулирана авторска дефиниция на социалния одит като „систематичен процес, посредством който компетентно лице предоставя независима оценка по представени от организацията твърдения във връзка с изпълнението на нейните социални цели.“ При това се акцентира, че основната цел на социалния одит е да представи независимо мнение относно наличието или отсъствието на съответствие между възприети стандарти за социално отговорно поведение и тяхното реално изпълнение и да оцени влиянието на дейността на организацията върху всички заинтересовани страни. Оригинално авторско предложение е представената класификация на видовете социален одит и възможности за тяхното приложение в България както на микроикономическо ниво така и в организациите. Представеният монографичен труд (Пейчева, М., Социален одит и стандарти за социална отговорност, АТЛ-50, С., 2019, ISBN 978-619-7194-47-0, 258 с.) обхваща резултатите от задълбочено научно изследване, което се отличава с относителна новост за България, където проблематиката на социалния одит и на стандартите за социален одит все още са в начален етап на разпространение както като изследователско поле така и като практика в бизнес-организациите и държавната администрация. Монографичното изследване се характеризира с оригинален авторски концептуален модел, който е в основата на проведеното емпирично проучване сред целевите групи. Анализът на получените резултати аргументира изводи и препоръки за бъдещо развитие на социалния одит и стандартите за социален одит, които имат потенциал за усъвършенстване на политиките и практиките в тази област.

Втората авторска монография на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева, представена като хабилитационен труд (Пейчева, М., Социална отговорност на висшите учебни заведения и дистанционен социален одит, АТЛ-50, С., 2019, ISBN 978-619-7194-53-1, 152 с.) е фокусирана върху анализ на социалната отговорност на висшите учебни заведения и моделиране на дистанционния социален одит. Успешното изпълнение на поставената цел се постига чрез последователното решаване на редица изследователски задачи: анализиране на същностните характеристики на социалната отговорност, проучване и представяне на концепцията за интегриране на съотношението печалба-динамика на възнагражденията на персонала като компонент на социалната отговорност на организациите, анализиране на спецификите на социалната отговорност във висшите училища и очертаване на ролята на университетски общности за корпоративна социална отговорност; анализ на социалната отговорност на висшите учебни заведения в България и в различни региони в света; селектиране на същностни характеристики на дистанционния социален одит и разработване на модел на дистанционен социален одит на висшите учебни заведения. На база изводите от анализа е разработен модел на добрите практики в областта на социалната отговорност на висши учебни заведения. В съвкупността от научни резултати в монографичното изследване се открояват както изведената авторова дефиниция за дистанционен социален одит така и систематизиране и обосновка на полезни в методически план принципни различия между одита и контрола, между финансовия и нефинансовия одит, между социално докладване и социален одит, между стандарти за социална отговорност и социални стандарти. Като обобщение на систематизираните накратко анализи и оценки на втората авторска монография на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева, представена като хабилитационен труд (Социална отговорност на висшите учебни заведения и дистанционен социален одит) трябва да се направи изводът, че на настоящия етап от развитието на изследванията и практиките по социален одит и социално отговорност в нашата страна с висока методическа стойност се откроява представеният от автора модел за подготовка, провеждане и приключване на дистанционен социален одит, чиито параметри осигуряват възможности за приложение както във висши училища така и в организации от други сектори.

За целите на настоящия конкурс наред с двете авторски монографии, представени като хабилитационни трудове, се включват и 42 публикации (2 монографии, 2 студии, 21 статии, 5 глави от книги, 10 научни доклади от конференции, 2 учебника), които са тематично

свързани със социалния одит, социалната отговорност и човешките ресурси. В съдържателно отношение тези 42 публикации обхващат редица изследователски постижения на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева, които имат приносен характер и са предмет на следващата част от рецензията.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представените за рецензиране научни трудове на доц.д-р Мирослава Динева- Пейчева отразяват значим етап от нейното развитие и израстване като академичен преподавател и обхващат редица изследователски резултати, които обогатяват знанието в областта на социалния одит, социалната отговорност и човешките ресурси и имат теоретико-методологически и практико-приложен характер. Приемам систематизираните в документацията на настоящия конкурс в съответствие с изискванията приноси, сред които за целите на рецензирането се открояват:

► Анализирани и систематизирани са ключови аспекти на взаимодействието между устойчивото развитие и социалната отговорност и на тази основа е формулирана авторска дефиниция за социална отговорност. Предложена е класификация на видовете социална отговорност. Аргументирана е необходимостта от провеждане на социален одит на декларираната социална отговорност на висшите училища. Представени са същностни характеристики на концепцията за стандарт и на поведението на социално отговорните организации. Анализирана е социалната отговорност на висши училища и са изведени специфични особености на социалната отговорност в разнообразен организационния контекст на висшите училища. Формулирано и представено е предложение за създаване на електронна платформа в университетите във връзка със социалната отговорност. (1, 2, 3, 12, 21, 22, 25, 44)

► Проучени и систематизирани са концептуални характеристики на социалния одит като е изведена авторска дефиниция за това понятие и е обогатена класификацията на видовете социален одит чрез включването на социален одит на макроикономическо ниво (на правителствени програми и проекти), политически социален одит (на управляващите партии), дистанционен одит с акцент върху ползите от провеждане на социален одит (1, 2, 12,13,14, 16, 20, 25, 26, 41)

► Анализирани и установени са разнообразни практически подходи на социално-

отговорно поведение, което е в основата на разработен и предложен авторов модел за одит на корпоративната социална отговорност като се подчертава, че одитът на корпоративна социална отговорност е един от видовете социален одит, осигуряващ независима оценка на степента на съответствие между заявените и постигнати социални и екологични цели на организацията. Дефинирани са полезни в методически план различия между сертифициращи фирми (които извършват социални одити с цел сертификация) и сертифицирана обучаваща организация за сертифициране на социални одитори (организация, която е сертифицирана да извършва обучения за сертифициране на социални одитори) и във връзка с това е предложена рамка от компетентности на социалните одитори (30, 3)

► Проучени и изведени са характеристики на практиката на вътрешния одит и са формулирани препоръки относно задълженията на вътрешните одитори във връзка със социалния одит. Анализирани са потребностите от развитие на академичното обучение по социален одит, анализирано е настоящото състояние на обучението по социален одит и на база резултатите са представени основните тенденции в обучението по социален одит във висшите учебни заведения. (19, 29)

► Анализирани и систематизирани са иновативни подходи и практики в привличането, подбора и обучението на човешките ресурси и икономически и социални ползи от иновации в обучението на човешките ресурси. Изследвани и представени са ключови характеристики на иновативни форми на обучение във висшето образование с акцент върху мотивационни фактори на преподаватели и студенти за иновация на образователната среда. Конструиран и представен е модел за идентифициране на "червени знамена", свързани с измами, извършвани от организацията в областта на човешките ресурси. Систематизирани са както рискове, които са предпоставка за тези поведения, така и възможности за превенция.. Формулирани са предложения за действия на макро-ниво с цел превенция на измамите, извършвани от организацията в областта на човешките ресурси. (4, 6,8, 23, 24, 33, 40, 42,43, 44).

► Анализирани и систематизирани са концептуални характеристики на ключови дейности от управлението на човешките ресурси в организацията (анализ и проектиране на длъжностите, планиране на персонал, подбор на персонал, видовете интервюта с цел подбор на персонал, адаптация, обучение на човешките ресурси, управление на кариерата, възнагражденията, индустриални трудови отношения и др.) като основа за формулиране на

авторски дефиниции на понятията: „анализ на длъжностите“, „подбор на кандидати за вакантна длъжност“, „адаптация на новоназначени служители“ (27, 44).

► Проучени и изведени са сложни взаимни връзки между параметрите на организационната среда и динамиката в изискванията на знанията и уменията на специалистите в областта на човешките ресурси. Разработен е модел на знания и умения на бъдещите специалисти по човешки ресурси като основа за формулиране на предложения за редизайн на съдържанието на университетските учебни програми с акцент върху: дигитализация на учебния процес; включване на бизнеса в създаването на нови магистратури и учебни програми; инвестиране в подготовка на преподаватели и поддържане на професионалната квалификация на специалистите човешки ресурси. (5, 28).

В обобщение се формира изводът, че научните резултати, представени в рецензираните научни трудове на доц. д-р Мирослава Динева-Пейчева, допринасят за обогатяване на знанието в областта на социалния одит, социалната отговорност и човешките ресурси. Систематизираните научни приноси, които доказват концептуална задълбоченост на проведените анализи и практико-приложен потенциал на емпиричните резултати, са значим аргумент за формиране на изцяло позитивна оценка на рецензираните научни публикации и на изследователските компетенции на доц. д-р Мирослава Динева-Пейчева като кандидат за настоящия конкурс.

7. Критични бележки и препоръки

Сложната същност на предметната област (социален одит, социална отговорност, човешки ресурси) в която са научните изследвания на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева, се свързва с продължаващи дискусии по отношение на концептуалния апарат и неговата обвързаност с икономиката, управлението, правото и др. Това подчертава както интердисциплинарния характер на изследваните проблеми така и нарастващите очаквания към резултатите от тези изследвания като инструмент за усъвършенстване на управленските системи в организациите с всички произтичащи от това полезни последствия за тяхната конкурентоспособност и ефективност. Във връзка с това се формулират въпроси, по които кандидатът може да представи своите отговори. В последната част на монографичното изследване „Социален одит и стандарти за социална отговорност“ се систематизират редица предложения за развитие на дейността по социален одит в организациите, вкл. възприемане и

изпълнение на принципите на стандарт ISO 26000. По този повод възникват въпросите: Кои са основните бариери (финансови, организационно-управленски, културални и др.) за организациите да възприемат този стандарт? В кои насоки чрез подходящи политики на макро-ниво може да се подкрепят организациите за възприемане и изпълнение на принципите на този стандарт?

8. Заключение

Представените в настоящата рецензия изводи и оценки за изследователската и преподавателската дейност на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева доказват, че нейната кандидатура отговаря напълно на изискванията на Закона на развитие на академичния състав в Република България/ЗРАСПВ за заемане на академична длъжност „професор“, Правилника на приложение на ЗРАСПВ и Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС. Идентифицираните научни и научно-приложни приноси в научните трудове на доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева, заедно с успешната ѝ дейност като университетски преподавател и като утвърден академичен изследовател в областта на социалния одит, социалната отговорност и човешките ресурси ми дават основание да оценя високо нейните професионални компетенции и творчески потенциал. На основата на гореизложените изводи давам своята положителна оценка и предлагам доц.д-р Мирослава Динева-Пейчева да бъде избрана за „професор ” в УНСС по научна специалност Икономика и организация на труда (социален одит, социална отговорност, човешки ресурси), професионално направление 3.8. Икономика.

Рецензент:

Проф.д-р М.Атанасова

EVALUATION REVIEW

From: Prof. Dr. Margarita Nikolaeva Atanassova

Scientific Specialty Economics and Labor Organization

University of National and World Economy – Sofia

About: Application on Procedure for Academic Position “Processor”, Professional Field 3.8 „Economics“, Scientific Specialty: Economics and Labor Organization (social audit, social responsibility, human resources)

1. Information about the Procedure

The Procedure has been announced for the needs of the Department of Human Resources and Social Protection, Faculty of Economics, UNWE- according to the UNWE Academic Council Decision №3 / 10.07.2019. I participate as a member of the Scientific Jury for this Procedure according to Ordinance № №2510 / 12.11.2019 of the Vice-Rector of UNWE. The only candidate applied under this procedure is Associate Professor Miroslava Dineva-Peicheva, Ph.D.

2. Information about the candidate

Associate Professor Miroslava Dineva-Peicheva, Ph.D, began her academic development as an assistant at the UNWE, Department of Human Resources and Social Protection in 1997. In 2004 she defended her thesis on "Methodological and Practical Problems of Human Resources Audit in Bulgaria" and acquired the PhD in Specialty: Economics and Labor Organization. (Minutes No.13 / 09.11.2004, Higher Attestation Committee). In 2009, after a successful competitive habilitation procedure, she was awarded the scientific title of Assistant Professor (Minutes No. 14 / 27.10.2009, Higher Attestation Committee) and was appointed to the academic position of Assistant Professor in the Department of Labor and Social Protection (now Human Resources and social protection), UNWE. The documentation of this procedure provides information on the registration of the

applicant in the national register of the National Centre for Information and Documentation and for the science-metrics meeting the minimum national requirements under Art. 2b, para. 2 and 3/ Law on the Academic Staff Development in Republic of Bulgaria/LASDRB, respectively, of the requirements of art. 2b, para. 5/LADSRB. At present, Assoc. Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva leads lectures in the bachelor's degree in the following disciplines: "Labor Economics", "Human Resources Management", "Remuneration Management", "Fundamentals of Social Audit". In master's degree she leads lectures in the following subjects: "Human Resources Audit" and "Corporate Social Responsibility and Social Audit". In the period since the last habilitation stands the activity of Prof. Dr. Miroslava Dineva- Peicheva in the projects- both in research projects and scientific and applied scientific forums and initiatives. In 2019, Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva, PhD, heads the scientific initiative at UNWE on the topic "Corporate Social Responsibility with a Focus on Human Resources and Social Protection (Strategies, Standards, Labor Practices and Social Audit)". In the period 2014-2016 she is the head of a research project (NID 1-4 / 2014- "Researching the needs of social audit and implementation of social and environmental responsibility standards", and in the period 2014-2019 she is a member of a number of other projects and initiatives, both at university and at national level. Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva is a member of: the Human Resources Management Society; The Institute of Internal Auditors in Bulgaria and the International Institute of Internal Auditors in Bulgaria; The Association of Certified Fraud Experts; Bulgarian Association for Regional Studies. Through her academic and social activity, Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva has built a reputation as a responsible and in-depth academic lecturer and researcher who has proven her capacity to contribute effectively and successfully to innovative socio-economic initiatives at national and global levels. She is one of the founders of the Bulgarian Association of CSR Specialists and is a member of the Academic Network for Social Responsibility at UNWE. With a decision of the Rector's Council of UNWE, Associate Professor Miroslava Dineva-Peicheva was elected as a contact person of UNWE in the Bulgarian Network of the UN Global Compact (decision No 8 / 27.02.2019) and as coordinator of the Social Responsibility Council in UNWE (decision No 20 / 03.07.2019).

3. Fulfillment of requirements for the academic position

The information in the submitted completed quantitative card shows that the application of Assoc. Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva fully complies with the National Minimum Requirements

under LADSRB (Art. 2b) and the Rules for its application (Art. 1a, para. 1) as a quantitative assessment of 1335 points exceeds the required threshold of 550 points. The information proves that the Additional Requirements for the UNWE in accordance with the LADSRB (2b, Para. 5) and the Regulations for its implementation (Art. 1a, Para. 2-3) have been fulfilled as the quantitative assessment of 1116 points exceeds the required threshold of 420 points. The received opinion from the UNWE Council of Habilitation (Minutes 2 of 15.05.2019) states that the application of Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva for participation in a competition for occupying an academic position is a professor in a professional field 3.8. Economics, specialty Economics and Labour organization (social audit, social responsibility and human resources) corresponds to the quantitative and qualitative requirements adopted by the Academic Council of UNWE.

4. Evaluation of teaching activities

The submitted documentation (Attached Service Note from the Directorate of Educational Activity of UNWE) shows that Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva has completed 3302 hours of lectures. 2124 hours of exercises. She is the author of Bachelor's Degree programs (Social Audit Basics; Standards for Social Responsibility, Human resource management), Master's Degree programs (Corporate Social Responsibility and Social Audit; Human Resources Audit; Practical Aspects of Social Audit) and PhD program (Human Resources and Social Performance Indicators). During the period 2015-2019, she taught English courses in the Human resource management course at the Bachelor degree. Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva has two PhD students at UNWE who successfully defended their Ph.D. At present, Assoc. Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva leads lectures in Bachelor's degree in the following disciplines: "Labor Economics", "Human Resources Management", "Remuneration Management", "Fundamentals of Social Audit". In master's degree, she teaches the following subjects: "Human Resources Audit" and "Corporate Social Responsibility and Social Audit". Significant stage in the academic development of Assoc.Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva is published in 2012 textbook on human resources management (Peicheva, M., 2012, Human Resource Management, Thrace M, ISBN978-619-7003-04 -8, 280 pp.), which is used in bachelor's and master's degrees education programs. The presented facts are convincing proof of the teaching experience and academic competence of Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva and they support the conclusion that she has a high degree of readiness to fill the academic position professor. The content specifics of the disciplines, led by Assoc. Prof.

Miroslava Dineva-Peicheva, are in accordance with the subject of the announced competition for academic position Professor in the specialty Economics and Labor Organization (social audit, social responsibility, human resources).

5. Overview of the submitted publications

For the purposes of this competition, 44 (forty-four) scientific publications of Assoc. Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva from the period after the habilitation procedure in 2009 have been submitted for review. Among this scientific production leading place occupy two monographs: Peicheva, M., Social Audit and standards of social responsibility, ATL-50, S., 2019, ISBN 978-619-7194-47-0, 258 p ; Peicheva, M., Social Responsibility of Higher Education Institutions and Distance Social Audit, ATL-50, Sofia, 2019, ISBN 978-619-7194-53-1, 152 p. In the rest of the scientific production presented for the purposes of this competition: 2 monographs (Peicheva, M., Social and Human Resources Audit, ATL-50, S., 2015, 214 p. ; Peicheva, M., Fraud , Risks and Red Flags in Human Resources, S., 2019, ISBN 978-619-7194-49-4, 178 p.), article published in a scientific publication, indexed in SCOPUS (Peycheva, M., 2018 / Issue 6, Analysis of the trends in human resources activities and the necessity of redesign of education, Journal of Economic Research of the Institute of Economic Research of BAS); 20 scientific articles, 13 of which are in scientific journals, referenced and indexed in other international scientific information databases; 10 scientific papers published in proceedings of scientific conferences, 3 of which are abroad (Peicheva, M. 2019, A model for remote social audit of universities, Research and Innovation, New York, USA; Peicheva, M., 2019, Innovations in the training process, Research and Innovation, New York; Peicheva, M., 2015, Human resource audit benefits stemming from the recognition of red flags, “Fundamental and Applied Studies in the Modern World” United Kingdom, Oxford, 23-25 May 2015, The XIV International Academic Congress, VOLUME II, “Oxford University Press” 2015); scientific studies (one of which is co-authored); 5 chapters of collective monographs (3 of which are in foreign publishing institutions); 2 textbooks (one of which is co-authored with different participation). The documentation of this procedure presents a list of scientific publications that have been included in the competition for associate professor/ 2009 (one monograph, 8 scientific articles, scientific papers from conferences, participations in the textbooks,) and a list with 5 scientific publications related to the thesis defense in 2004. The comparative analysis shows that the scientific publications presented for this competition by Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva do

not repeat the scientific works that were used for the purposes of the first habilitation in 2009 and in connection with the defense of dissertation work in 2004.

The 44 publications of Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva, presented for this procedure, can be structured in substantive terms (taking into account their interconnectedness) in three main areas that are relevant to the topic of the announced competition: social audit (1, 2, 3, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 26, 29, 30, 31, 32, 25,37, 39 and 41), social responsibility (1, 2, 10,12 13,18,20, 22,25, 26, 30) and human resources (3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 15, 18,21, 23, 27, 28, 34,36, 37, 38, 39, 40, 43, 44). In the presented body of research, three publications (24, 33, 42) can be outlined, which focus on innovation in education and training in the context of approaches, policies and practices for improving the competences of people and the social environment. For the purposes of this review should be noted that 23 of the submitted publications are referenced in databases with scientific information, incl .: Scopus, Index Copernicus, ERIH Plus, EconLit, EBSCO, RePec, Econbiz, Google Scholar, InfoBase Index and and others. This is one of the prerequisites for the results of citation of scientific work of Prof. Dr. Miroslava Dineva- Peicheva - presented information about 27 citations, 2 of them are in Scopus, and 17 are in scientific journals, peer-reviewed and indexed international databases of scientific information: EBSCO, RePec, Google Scholar, Index Copernicus. Part of the publications of Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva are distributed both by foreign publishers and by foreign institutions library (Deutsche Nationalbibliothek, Library of Congress).

For the purposes of this competition Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva submitted as habilitation works two monographs: Peicheva, M., Social Audit and standards of social responsibility, ATL-50, S., 2019, ISBN 978-619- 7194-47-0, 258 p .; Peicheva, M., Social Responsibility of Higher Education Institutions and Distance Social Audit, ATL-50, Sofia, 2019, ISBN 978-619-7194-53-1, 152 p. In terms of subject matter and content, the two monographs are fully relevant to the subject of the announced procedure, focusing on current and significant socio-economic aspects of social audit and social responsibility. The monographic work "Social Audit and Standards for Social Responsibility" is distinguished by a carefully prepared methodological framework, which is the basis for the successful fulfillment of the set research objective (to study the needs for conducting social audits and implementation of standards for social responsibility in the Republic of Bulgaria) and a specialized empirical survey involving over 1000 respondents (consumers, employers, trade

unions, government officials). The results of the study cover a number of conclusions, evaluations and achievements of the author, among which is a formulated authorial definition of social audit as "a systematic process by which a competent person provides an independent assessment of the claims made by the organization regarding the fulfillment of its social goals." It is emphasized that the main purpose of social audit is to present an independent opinion on the existence or absence of correspondence between the accepted standards of socially responsible behavior and their actual implementation and to assess the impact of the organization's activity on all stakeholders. The original author's proposal is the presented classification of the types of social audit and opportunities for their application in Bulgaria both at the microeconomic level and in the organizations. The monograph presented (Peicheva, M., *Social Audit and Standards for Social Responsibility*, ATL-50, S., 2019, ISBN 978-619-7194-47-0, 258 pp.) Covers the results of an in-depth scientific study that distinguishes with relative novelty for Bulgaria, where the issues of social auditing and social auditing standards are still at an early stage of dissemination, both as a research field and as a practice in business organizations and public administration. The monographic study is characterized by an original author's conceptual model, which underlies the empirical study among the target groups. The analysis of the results obtained justifies the conclusions and recommendations for the future development of social auditing and social auditing standards, which have the potential to improve policies and practices in this field. The second author's monograph of Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva, presented as habilitation work (Peicheva, M., *Social Responsibility of Higher Education Institutions and Distance Social Audit*, ATL-50, Sofia, 2019, ISBN 978-619-7194-53-1, 152 pp.) focuses on the analysis of the social responsibility of higher education institutions and the modeling of distance social audit. Successful achievement of this goal is achieved through the consistent solution of a number of research tasks: analyzing the essential characteristics of social responsibility, exploring and presenting the concept of integrating the profit-dynamics ratio of staff remuneration as a component of social responsibility of organizations, analyzing the specifics of social responsibility in higher education and outlining the role of university communities in corporate social responsibility; analysis of the social responsibility of higher education institutions in Bulgaria and in different regions of the world; selection of essential characteristics of remote social audit and development of a model of distance social audit of higher education institutions. Based on the findings of the analysis, a model of good practice in the field of social responsibility of higher education institutions has been developed. In the scientific results in the monograph stand the

definition of distance social audit and systematization and justification useful in methodical plan fundamental differences between audit and control, between the financial and non-financial audit; between social reporting and social auditing; between standards on social responsibility and social standards. As a summary of the systematic brief analyzes and evaluation of the second author's monograph by Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva, presented as habilitation work (Social Responsibility of Higher Education Institutions and Distance Social Audit), it must be concluded that at this stage of the development of research and practices on social audit and social responsibility in our country with high methodological value stands out the model presented by the author for the preparation, conduct and completion of distance social audit, whose parameters provide opportunities for use in higher education institutions and organizations in other sectors. For the purpose of this procedure, in addition to the two authors' monographs, presented as habilitation works, 42 publications (2 monographs, 2 studies, 21 articles, 5 book chapters and 10 scientific reports from conferences and 2 textbooks) thematically related to social audit, social responsibility and human resources are included. In terms of content, these publications cover research achievements and scientific contributions that are presented in the next section of the review.

6. Evaluation of research contributions

The scientific papers presented by Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva reflect a significant stage of her development and growth as an academic researcher and cover a number of results that enrich the knowledge in the field of social audit, social responsibility and human resources. I accept the contributions systematized in the documentation of this competition in accordance with the requirements, among which, for review purposes, the following are highlighted:

► Key aspects of the interaction between sustainable development and social responsibility have been analyzed and systematized, and on this basis the author's definition of social responsibility has been formulated. A classification of the types of social responsibility is proposed. The need for conducting a social audit of the declared social responsibility of higher education institutions is substantiated. Essential characteristics of the concept of standard and the behavior of socially responsible organizations are presented. The social responsibility of higher education institutions is analyzed and specific features of social responsibility are presented in the diverse organizational context of higher education institutions. A proposal for the creation of an electronic platform for

universities in relation to social responsibility has been formulated and presented. (1, 2, 3, 12, 21, 22, 25, 44)

► Conceptual characteristics of social audit have been studied and systematized, defining the author's definition of this concept and enriching the classification of types of social audit by including social audit at the macroeconomic level (at government programs and projects), political social audit (at the governing parties), distance audit focusing on the benefits of conducting a social audit (1, 2, 12,13,14, 16, 20, 25, 26, 41)

► Various practical approaches to socially responsible behavior have been analyzed and identified, which underlies the author's developed and proposed corporate social responsibility audit model. Corporate social responsibility audit is analyzed as one type of social audit, providing an independent assessment of the degree of correspondence between the declared and achieved social and environmental goals of organizations. Methodologically useful differences are identified between certification firms (which carry out social audits for the purpose of certification) and a certified training organization for the certification of social auditors (an organization that is certified to provide training for certification of social auditors, and in this context a framework is proposed from the competencies of social auditors (30, 3)

► The characteristics of the internal audit practice have been researched and presented and recommendations have been formulated on the obligations of the internal auditors in relation to the social audit. The needs for the development of academic training in social audit have been analyzed, the current state of social audit training has been analyzed and the main trends in social audit training in higher education institutions are presented on the basis of the results (19, 29)

► Innovative approaches and practices in attracting, selecting and training human resources and the economic and social benefits of innovation in human resource training are analyzed and systematized. Key features of innovative forms of higher education education with an emphasis on the motivational factors of teachers and students to innovate in the educational environment have been researched and presented. A model for identifying "red flags" related to fraud committed by human resources organizations has been designed and presented. Both the risks that are a prerequisite for these behaviors and the possibilities for prevention have been systematized.

Suggestions for macro-level actions have been formulated to prevent fraud committed by human resources organizations. (4, 6,8, 23, 24, 33, 40, 42,43, 44).

► Conceptual characteristics of key HRM activities in organizations are analyzed and systematized (job analysis and design, staff planning, recruitment, types of interviewing for recruitment, adaptation, HR training, career management, remuneration, industrial relations, etc.) - basis for formulation of the author's definitions of the concepts: "job analysis", "selection of candidates for a vacancy", "adaptation of newly recruited employees".(27, 44).

► Complex interrelations between the parameters of the organizational environment and the dynamics in the requirements of the knowledge and skills of the specialists in the field of human resources have been studied and deduced. A model of knowledge and skills of future human resources professionals has been developed as a basis for formulating proposals for redesigning the content of university curricula with a focus on: digitalisation of the learning process; involvement of business in the creation of new masters programs and curricula; investing in teacher training and maintaining the professional qualifications of human resources professionals (5, 28).

In summary, it is concluded that the scientific results presented in the reviewed scientific papers of Assoc. Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva contribute to the enrichment of knowledge in the field of social audit, social responsibility and human resources. Systematized scientific contributions, which prove the conceptual depth of the analyzes and the practically applied potential of the empirical results, are a significant argument for forming a fully positive evaluation of the reviewed scientific publications and research competencies of Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva, as a candidate in this procedure.

7. Critical notes and recommendations

The complex nature of the subject area (social audit, social responsibility, human resources) in which the research of Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva is associated with ongoing discussions regarding the conceptual apparatus and its connection with the economy, governance, law and et al. This underlines both the interdisciplinary nature of the problems studied and the growing expectations for the results of these studies as a tool for improving management systems in organizations with all the consequent beneficial effects on their competitiveness and effectiveness. In this regard, questions are formulated on which the applicant can submit her answers. The last part

of the monographic study Social Audit and Standards for Social Responsibility lists a number of proposals for the development of social auditing activities in organizations, including: adopting and implementing the principles of ISO 26000. This raises the following questions: What are the main barriers (financial, organizational, management, cultural, etc.) for organizations to adopt this standard? What macro-level policies can be recommended to support organizations in adopting and meeting the principles of this standard?

8. Conclusion

The evaluations of the research and teaching activity of Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva presented in this review prove that her application in the procedure fully meets the requirements of Law on the Academic Staff Development in Republic of Bulgaria/LASDRB and the conditions for occupying an academic position professor defined by the Regulation for Organizing and Conducting Procedures for Acquisition of Scientific Degrees and for Occupation of Academic Positions at UNWE. The identified scientific and applied scientific contributions of the submitted publications of Assoc. Prof. Dr. Miroslava Dineva-Peicheva together with her successful work as a recognized academic researcher in the areas of social audit, social responsibility and human resources, give me a reason to appreciate her professional competences and creative potential. Based on the above conclusions, I give my positive opinion and propose Assoc. Prof. Miroslava Dineva-Peicheva for the academic position " Professor", Scientific Specialty: Economics and Labor Organization (social audit, social responsibility, human resources), professional field 3.8 "Economics".

Reviewer:

(Prof.Margarita Atanassova, Ph.D.)